Ankenævnet for Forsikring

Den 20. april 2016 blev i sag nr. 88704:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Bankpension
Dirch Passers Allé 27, 4.
2000 Frederiksberg

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har livsforsikring i Bankpension. Han klager over, at selskabet har afvist at yde dækning ved tab af erhvervsevne. Selskabet henviser til, at klageren ikke har godtgjort, at hans erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad.

Forsikringen giver ret til invalideydelser og præmiefritagelse, såfremt klageren på grund af sygdom eller ulykke mister mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne.

Klageren har arbejdet inden for bankverhvervet i mange år. Han lider af den medfødte øjensygdom, retinitis pigmentosa, der blandt andet har medført nedsat syn, grå stær og synsfeltdefekter. Efter at have arbejdet på nedsat tid i en periode opsagde han den 15/12 2014 sin stilling pr. 29/12 2014 af helbredmæssige årsager. Selskabet har afvist hans anmodning om udbetaling af invalidepension af november 2014 med henvisning til, at det ikke er dokumenteret, at hans erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3.

Klageren har i klageskemaet af 16/11 2015 anført, at han ønsker udbetaling af invalide-pension.

Selskabets advokat har i brev af 17/12 2015 til nævnet heroverfor bl.a. anført:

> "Sagen vedrører spørgsmålet om, hvorvidt [klageren], er berettiget til udbetaling af livsvarig invalidepension i henhold til gældende vedtægter og pensionsregulativ (december 2014), der fremlægges som bilag A.
>
> [Klageren] blev optaget i pensionskassen den 1. februar 2000.
>
> Bankpension har foretaget to kampagner vedr. invalidepension efter [klagerens] optagelse i pensionskassen. De breve der er sendt til [ham] i forbindelse med de to kampagner er vedlagt som bilag B.
>
> I 2006 fik medlemmerne tilbud om tilvalg af dækning ved midlertidig tab af erhvervsevne. Medlemmet kunne vælge at blive omfattet af ordningen ved midlertidig tab af erhvervsevne ved at indsende et acceptbilag. Der var ikke nogen rykkerprocedure i denne forbindelse og [klageren] reagerede ikke på brevet.
>
> Pr. 1. januar 2008 indførte Bankpension nyt tilkendelseskriterium, hvorefter medlemmet kunne vælge at få ret til invalidepension, når erhvervsevnen var nedsat med 50 %. [Klageren] reagerede hverken på det første brev, eller på den rykker, der blev sendt til ham i forbindelse med det nye tilkendelseskriterium.
>
> Da [klageren] ikke har tiltrådt det nye tilkendelseskriterium, er han kun dækket ved varig erhvervsevnenedsættelse på mindst 2/3.
>
> Nedsættelsen af erhvervsevnen bedømmes af Bankpension under hensyn til de helbredsmæssige forhold ud fra en ren lægelig vurdering jf. pensionsregulativets § 10, stk. 1.
>
> Betingelsen for udbetaling af ophørende invalidepension er, at [klageren] er fratrådt sin stilling på grund af invaliditet, som må anses for varig, og som efter Bankpensions skøn nedsætter erhvervsevnen i betydelig grad med mindst 2/3.
>
> Ved bedømmelsen af, om [klageren] er berettiget til invalidepension, lægger Bankpension den generelle erhvervsevne - dvs. erhvervsevnen i ethvert erhverv - til grund.
>
> **Sagsfremstilling**
>
> [Klageren] lider af en medfødt øjensygdom, retinitis pigmentosa, som påvirker øjets nethinde. Som følge af sygdommen har [han] nedsat syn og lider også af myopi (nærsynethed), katarakt (grå stær), samt synsfeltdefekter.
>
> [Klageren] er uddannet [inden for bankverdenen]. Fra februar til august 2014 har han været ansat ved firmaet … , hvor han startede med en ugentlig arbejdstid på 30 timer, som efterfølgende blev nedsat til 25 timer.
>
> Fra september 2014 har han været ansat i en stilling som … ved … med en ugentlig arbejdstid på 20 timer, indtil den 29. december 2014, hvor han blev fritstillet fra sit arbejde grundet sin egen opsigelse. Opsigelsen er fremlagt som bilag C.
>
> Arbejdsgivers bekræftelse på modtagelse af opsigelsen er fremlagt som bilag D.

Frem til december 2014, har [klageren] således været i stand til at arbejde 20 timer ugentligt. Efter denne dato har [han] været arbejdsløs og har ikke fundet nyt job.

Bankpension har ikke modtaget nogen oplysninger om, hvorvidt [klageren] har indgået i et forløb med arbejdsprøvning, eller om der er iværksat andre tiltag i forhold til at udvikle erhvervsevnen.

Lægeligt

[Styrelsen for Forsørgelse og Integration] i … har ved afgørelse af den 2. august 2013 vurderet [klagerens] invaliditetsgrad til 80 %. Afgørelsen samt bilag i form af en række ældre lægelige akter er fremlagt som bilag E.

Ved fastsættelsen af invaliditetsgraden har styrelsen udelukkende lagt vægt på de gener [klageren] har som følge af øjensygdommen. I den forbindelse har styrelsen vurderet, at [han] har problemer med at færdes frit og at han derfor har en gåinvaliditet. Styrelsen har også vurderet, at [han] selv er i stand til at tage tøj på, bruse sig, indtage mad mv., hvorfor han ikke har brug for kontinuerlig hjælp.

Styrelsen har tidligere vurderet [klagerens] invaliditetsgrad i 1989, hvor den blev fastsat til 30 %.

Egen læge, Dr. …, har udfyldt lægeattest i december 2014 til brug for [klagerens] ansøgning om invalidepension jf. bilag F.

Af lægeattesten fremgår blandt andet, at [klageren] har været sygemeldt i perioden 17. november 2014 og frem til 26. december 2014 hvor han genoptog sit arbejde. Som tidligere nævnt er [han] efterfølgende blevet fritstillet fra sit arbejde fra den 29. december 2014, grundet sin egen opsigelse.

Af lægeattesten fremgår det endvidere, at [klagerens] syn er påvirket og at han ikke er i stand til at udføre funktioner, der involverer brug af computer. Prognosen vurderes som god.

Ved brev af den 21. april 2015 jf. bilag G, fremsendte Bankpension en række spørgsmål til [egen læge].

Bankpension efterspurgte bl.a. oplysninger om, hvordan [klagerens] syn havde udviklet sig, hvilken indflydelse [hans] syn havde på hans arbejdsevne, samt hvor mange timer [han] var i stand til at arbejde.
Ved sin besvarelse af den 22. maj 2015 (bilag E) udtalte lægen, at [klagerens] synfelt er begrænset til 5-20 grader, at det er svært for [ham] at arbejde grundet hans nedsatte syn, samt at [han], ifølge [lægens] vurdering, kun er i stand til at arbejde 1-2 timer dagligt.

I forbindelse med behandlingen af sagen, anmodede Bankpension om at der blev udarbejdet lægeerklæring i sagen jf. bilag H.

Der blev derfor udarbejdet erklæring af [egen læge] af den 23. juli 2015 jf. bilag I samt erklæring vedrørende beskæftigelse jf. bilag J. I speciallægeerklæringen henvises der til [læge 2s] fund, der er vedlagt som bilag K.

I lægeerklæringen (bilag I) har lægen gengivet de samme fund, som angivet i lægens besvarelse til Bankpension (bilag E). Derudover har lægen udtalt, at [klagerens] syn er nedsat til 0,2 på begge sider grundet hans genetiske øjensygdom. Lægen anfører også, at de typiske symptomer for sygdommen, udover nedsat syn, er lysoverfølsomhed, natteblindhed og manglende evne til at se kontraster.

Lægen anfører også, at [klageren] er psykisk påvirket, fordi han ikke længere er i stand til at udøve sin hobby og normale aktiviteter, ligesom han har svært ved at klare de daglige opgaver i husholdningen.

Lægen vurderer, at prognosen for sygdommen er dårlig, og at [klageren] kan risikere yderligere forværring af synet.

I forhold til [hans] mulighed for at varetage et arbejde, har speciallægen anført, at [han] startede i behandling hos hende den 29. april 2014, og at han siden denne dato har måtte gå ned i tid fra 30 timer til 20 timer ugentligt.

Lægen vurderer endvidere, at [klageren] ikke er i stand til at varetage et job som bankrådgiver i fremtiden grundet sin sygdom, da han ikke er i stand til at varetage de arbejdsopgaver jobbet kræver. Han har således svært ved at arbejde med computeren og indtaste data, ligesom at han ikke kan rådgive kunder, da han ikke kan tage ud til kundemoder grundet manglende mobilitet.

På den baggrund vurderer speciallægen, at [klageren] kun er i stand til at arbejde 12 timer dagligt. Speciallægen har i den forbindelse anført, at et jobskifte ikke vil være realistisk.

Bankpensions behandling af sagen

[Klageren] anmodede om udbetaling af livsvarig invalidepension hos Bankpension i november 2014.

Ved brev af den 5. december 2014 jf. bilag L, fremsendte Bankpension materiale til [klageren] til brug for ansøgningen, herunder lægeattest (FP 401).

Bankpension gav afslag på invalidepension i brev af den 15. september 2015 jf. bilag M.

Ved mail af den 18. september 2015 klagede [han] over afgørelsen jf. bilag N.

Bankpension så derfor på sagen igen, men fastholdt sit afslag i brev af den 6. oktober 2015 jf. bilag O.

Ved mails af den 13. og 14. oktober 2015 meddelte [klageren] at han ikke accepterede Bankpensions afgørelse og at sagen ville blive videregivet til en advokat i [andet land] jf. bilag P.

Begrundelsen for Bankpensions afslag på udbetaling af livsvarig invalidepension og fastholdelse af afslag

Bankpension har givet afslag på udbetaling af livsvarig invalidepension, da der ikke er grundlag for at fastslå, at [klagerens] generelle erhvervsevne er varigt nedsat med mindst 2/3.

Bankpension fastholder sit afslag.

[Han] lider af en arvelig øjensygdom, som medfører nedsat syn, indskrænket synsfelt samt lysoverfølsomhed og problemer med at se kontraster.

Selv om [klageren] lider af betydelige synsproblemer, er han ikke blind, idet synsstyrken i februar 2015 blev målt til 0,2 på begge sider.

Det har ikke nogen betydning for Bankpensions vurdering af sagen, at … Styrelse for Forsørgelse og Integration har vurderet [klagerens] invaliditetsgrad til 80%.

Invaliditetsgraden vurderes efter helt andre betingelser end dem, der gælder for vurderingen i henhold til forsikringsbetingelserne, da vurderingen efter forsikringsbetingelserne foretages ud fra en lægelig vurdering af den generelle erhvervsevne.

Dertil kommer, at afgørelsen er truffet den 2. august 2013. [Klageren] har været i stand til at arbejde mellem 20 og 30 timer ugentligt frem til december 2014, hvor han selv opsagde sin stilling.

En høj invaliditetsgrad er derfor ikke ensbetydende med, at [han] ikke er i stand til at varetage et arbejde.

Ved gennemgang af de lægelige akter, er der ikke nogen oplysninger om, at [klageren] har smerter eller andre gener som følge af sygdommen - ud over nedsat syn.

[Egen læge], har vurderet at [klageren] kun er i stand til at arbejde 1-2 timer om dagen pga. hans nedsatte syn. Lægen har dog kun vurderet erhvervsevnen i forhold til [hans] hidtidige job og ikke generelt i forhold til ethvert erhverv jf. bilag I.

Der er ikke oplysninger i sagen om, hvorvidt [klageren] har forsøgt at varetage et andet job efter hans opsigelse i december 2014, ligesom at der heller ikke er oplysninger om, hvorvidt [han] har gennemført en arbejdsprøvning, eller om der er blevet iværksat andre tiltag for at afklare arbejdsevnen.

[Han] er gået fra at arbejde 20 timer ugentligt til slet ikke at arbejde, uden at det er blevet forsøgt at finde et andet arbejde, der i højere grad tilgodeser hans skånehensyn.

[Hans] tidligere job har i høj grad involveret brug af computer, hvilket han ikke er i stand til længere, grundet hans nedsatte syn. Der er derfor stadig mulighed for at udvikle erhvervsevnen i et andet job, der tilgodeser skånehensynene.

Bankpension finder derfor ikke, at det på det foreliggende grundlag kan fastslås, at [klageren] ikke kan bestride et arbejde, der tilgodeser hans skånebehov, i mindst 1/3 af en almindelig arbejdsuge.

Det er derfor ikke godtgjort, at [klagerens] generelle erhvervsevne - dvs. erhvervsevnen i ethvert erhverv - er varigt nedsat til 1/3 eller mindre.

Betingelserne for udbetaling af livsvarig invalidepension er dermed ikke til stede, hvorfor Bankpension fastholder sit afslag på udbetaling."

Klageren har i brev af 23/12 2015 til nævnet heroverfor bl.a. bemærket:

"**Kampagnen fra Bankpension:**

Nach Absprache mit damaligen Bankkollegen und Recherche auf der Homepage der Bankpension, habe ich bewusst nicht auf die Angebote aus 2006 und 2007 reagiert. Dabei ging es vor allem um eine **mittelfristige Erwerbsunfähigkeit**, die für mich nicht relevant war. Bei meinem Gendefekt der Augen war immer schon die Prognose, dass ich **langfristig** mein Augenlicht verlieren werde.

Sagsfremstilling:

Die Beschreibung der letzten beruflichen Tätigkeit lediglich für das Jahr 2014 ist unvollständig. Bereits die Anforderungen als Kundenberater bei der … (02/13 bis 05/13) und die Tätigkeit als selbständiger … bei der … (10/13 —12/13) konnte ich aus gesundheitlichen Gründen bereits nicht mehr erfüllen. Somit gab es insgesamt nur noch 18 Monate Beschätigung in knapp 4 Jahren (eigene Anlage - gesundheitlicher CV)

Im Dezember 2014 musste ich aus gesundheitlichen Gründen meine letzte Beschäftigung in Teilzeit bei … aufgeben (Anlage C und i). Auch mit der Reduzierung auf 20 Stunden/Woche konnte ich die Jobabforderungen **nicht** mehr
Danach habe ich intensiv nach neuen Möglichkeiten einer Beschäftigung gesucht und war auch bei der Agentur für Arbeit gemeldet. Die Bankpension hat zu keinem Zeitpunkt Informationen Ober meine Arbeitssuche angefordert.
Es wurden lediglich Gutachten von den Ärzten angefordert.

Lägeligt:

Wie bereits in meinem Widerspruch erwähnt, habe ich nach der langen Krankschreibung vom 17.11.14 bis 26.12.14 meine Arbeit **NICHT** mehr aufgenommen (Anlage F - Punkt 7), sondern wurde direkt freigestellt, weil ich bereits zum 29.12.14 aus gesundheitlichen Gründen kündigen musste.

Außerdem ist auch die Beschreibung des Punkt 9 a nur lückenhaft dargestellt. Neben der Arbeit am Computer sind **auch alle Tätigkeiten, die ein 'normales' Sehen erfordern** nicht mehr möglich. Dieses ist auch als klarer Hinweis für den allgemeinen Arbeitsmarkt zu sehen.

Im Punkt 10 wird als 'gut' lediglich die Prognose für den allgemeinen gesundheitlichen Zustand beschrieben, aber auch deutlich vermerkt **'bis auf die Augenerkrankung'**

Begrundelsen for Bankpensions afslag:

Die Feststellung, dass der Zustand der Blindheit (Visus 0,05 oder weniger - kritsik sydom) nicht erreicht ist, ist nicht relevant. Es soll geklärt werden, wie stark meine Einschränkungen meines Sehvermögens sind, Ein normaler Visus wird mit 1,0 definiert, somit ist mein Visus mit lediglich 0,2 als stark sehbehindert einzustufen und wird sich voraussichtlich weiter verschlechtern.

Das Auge ist das **wichtigste Sinnesorgan** des Menschen. Somit besteht ein klarer Zusammenhang zwischen dem Schwerbehindertenausweis des Integrationsamtes mit meinen Möglichkeiten am allgemeinen Arbeitsmarkt, einer Beschäftigung nachzugehen. In

beiden Fällen werden medizinische Gutachten als Grundlage eingereicht, die jeweils von [læge 2] erstellt wurden.

Im Attest von [egen læge] (Anlage I) werden klare Aussagen getroffen zum allgemeinen Arbeitsmarkt. Durch die Formulierung '[klageren] ist nur noch sehr beschränkt in der Lage, einer allgemeinen Beschäftigung nachzugehen' und '**sämtliche Tätigkeiten** als Sachbearbeiter ...' sowie 'Im Bereich der **Kundenberatung** ...' und schließlich 'Somit ist auch ein **Berufswechsel** kaum realisierbar' wird weit über den gelernten Beruf als … hinaus geschaut. Sämtliche kaufmännischen Bereiche sind hiermit abgedeckt.

Weiterhin fehlt die Beurteilung der Bankpension, wie ich **einen Arbeitsplatz überhaupt erreichen kann**, ohne dabei erhebliche Risiken einzugehen. Durch meine starke Sehbehinderung wurde mir Im Schwerbehindertenausweis das Merkzeichen 'B' (Begleitperson) unbefristet ausgestellt. Speziell in der dunklen Jahreszeit ist es mir nicht mehr möglich einen Arbeitsplatz ohne Begleitperson zu erreichen. Meine Ehefrau kann mich nicht begleiten, da sie in Vollzeitbeschäftigung unseren Lebensunterhalt sichern muss.

Die Anforderungen bei einer Teilzeitstelle als kaufmännischer Sachbearbeiter sind mit einer hohen Anzahl an zu erledigenden Aufgaben in einer fest vorgeschriebenen Zeit verbunden. Der zusätzliche Zeitaufwand für das Scannen von Dokumenten, das langsame Lesen am Bildschirm, die notwendigen regelmäßigen Pausen lassen sich nicht mit den Vorgaben des jeweiligen Jobprofils vereinbaren.

In den vergangenen Monaten habe ich mich auf zahlreiche Stellen beworben, als Anlage erhalten Sie deshalb eine Liste der Arbeitsbemühungen und der Email an die Agentur für Arbeit mit der Bitte um weitere Bestätigungen (eigene Anlage - Arbeitsbemühungen und Schriftwechsel mit der Agentur fin. Arbeit). Die Vermittlung der Arbeitsagentur wurde Ende Juli 2015 eingestellt, da ich mein Suchprofil aus gesundheitlichen Gründen von 15 auf 10 Stunden/Woche reduzieren musste.

Zusammenfassung:

Die Bankpension hat seit der Antragsstellung im November 2014 lediglich 3 x insgesamt Unterlagen angefordert (Anlage F, G, H). Dabei handelt es sich immer um Einschätzungen von den behandelnden Ärzten ([egen læge]/[læge 2]). Es gibt sehr viele fundierte Beschreibungen in den Befunden dieser Arzte, die meine erheblichen gesundheitlichen Einschränkungen eindeutig beschreiben. Daraus ergibt sich auch die ärztliche Einschätzung, dass die Leistungsfähigkeit am allgemeinen Arbeitsmarkt mit mindestens 2/3 deutlich eingeschränkt ist.

Von der Bankpension erwarte ich eine **klare Definition des allgemeinen Arbeitsmarktes** und welche Jobprofile ich angeblich noch erfüllen kann mit meinen erheblichen gesundheitlichen Einschränkungen. Ich bin gerne bereit weitere Unterlagen oder auch neue Befunde bei den behandelnden Ärzten anzufordern und erwarte daher konkrete schriftliche Nachfragen von der Bankpension.

Die bislang eingereichten Unterlagen sollten aber schon jetzt ein klares Bild über meine stark eingeschränkte berufliche Leistungsfähigkeit geben. Somit erwarte ich nach wie vor die Zusage auf die Auszahlung der Invalidenrente."

Selskabets advokat har i brev af 18/1 2016 til nævnet til dette bl.a. bemærket:

> "Det fremgår af den vedlagte oversigt over [klagerens] beskæftigelse gennem årene, at [han] har arbejdet inden for bankverdenen i en lang årrække.
>
> I de jobs [han] har varetaget fra 2012 og frem til hans egen opsigelse i december 2014, har det været et krav, at [han] kunne arbejde intensivt med computer og skærmarbejde i løbet af arbejdsdagen.
>
> I [klagerens] egen vurdering af arbejdsmarkedet fremgår det, at jobmarkedet inden for private banking og kapitalforvaltning har været præget negativt af de bankkriser der har været igennem de seneste år, og at der derfor ikke er lige så mange stillinger som tidligere.
>
> Det fremgår også, at der stilles høje krav til administrationen, hvorfor omskoling normalt ikke er handicapvenlig.
>
> [Klageren] anfører, at det vil være til stor fare, hvis han skal varetage et arbejde, da han ikke er mobil uden en ledsager. På den baggrund ser [han] sig ikke i stand til at varetage et job inden for det almindelige arbejdsmarked.
>
> Efter sin opsigelse i december 2014 har [klageren] forsøgt at komme i arbejde via et vikarbureau. Dette samarbejde ophørte dog, da [han] ikke mente at det var muligt for ham at opnå ansættelse, efter hans ændring i sin søgeprofil, hvor han reducerede sin ugentlige arbejdstid fra 15 til 10 timer.
>
> Der er ikke oplysninger i sagen om, at [klageren] er blevet afklaret i et erhverv, hvor der kan tages hensyn til hans nedsatte syn, ligesom at der heller ikke er oplysninger i sagen om, at [han] har andre helbredsmæssige problemer, der påvirker funktionsevnen.
>
> Bankpension henviser til ankenævnets kendelse i sag nr. 86067, der også vedrørte klage over afslag på udbetaling af invalidepension. I sagen havde klageren arbejdet som IT konsulent og blev sygemeldt som følge af blindhed på højre øje og nethinde-løsning på det venstre øje, som medførte uklarhed og sløring af synet.
>
> Nævnet gav selskabet medhold i afslag på udbetaling og begrundede bl.a. afgørelsen med, at klagerens erhvervsevne ikke var afklaret i erhverv, hvor der kunne tages hensyn til hans nedsatte syn. Nævnet fandt derfor ikke, at klagerens generelle erhvervsevne var nedsat med mindst halvdelen.
>
> Samme forhold gør sig gældende i nærværende sag, bortset fra at der i denne sag er krav om en erhvervsevnenedsættelse på 2/3.
>
> Bankpension finder derfor ikke, at det på det foreliggende grundlag kan fastslås, at [klageren] ikke kan bestride et arbejde, der tilgodeser hans skånebehov, i mindst 1/3 af en almindelig arbejdsuge.
>
> Betingelserne for udbetaling af livsvarig invalidepension er dermed ikke til stede, hvorfor Bankpension fastholder sit afslag på udbetaling."

Klageren har i brev af 2/2 2016til nævnet heroverfor bl.a. anført:

"**Arbeitssuche ab Dezember 2014:**

Die Arbeitssuche erfolgte nicht über ein 'Vikarbureau' sondern über die Agentur für Arbeit (Jobcenter).

Da meine letzte Tätigkeit in einem … lediglich 10 Monate andauerte, gab es keine finanzielle Unterstützung des Jobcenters (Arbeitslosengeld 1 erst nach 12 Monaten Beschäftigung). Daher konnte ich mich beim Jobcenter nur arbeitssuchend melden, war aber nicht aktiv in der Vermittlung registriert. Somit wurde auch kein Profil über meine Leistungsfähigkeit am allgemeinen Arbeitsmarkt erstellt.

Leistungsfähigkeit am allgemeinen Arbeitsmarkt durch die DRV:

Die Deutsche Rentenversicherung (DRV) prüft zurzeit meine Leistungsfähigkeit am allgemeinen Arbeitsmarkt durch neue medizinische Gutachten von den behandelnden Ärzten. Seit Juli 2015 beziehe ich bereits eine halbe staatliche Erwerbsminderungsrente. Geklärt wird aktuell:

- Seit **wann** besteht eine Erwerbsminderung
- Wird die Rente zukünftig **unbefristet** gezahlt
- Wird eine **halbe oder volle** Rente gezahlt

Nach Abklärung dieser drei Sachverhalte durch die DRV wird anschließend noch untersucht, in wie weit der allgemeine Arbeitsmarkt für mich noch offen steht. Bel einer Arbeitslosigkeit von langer als 1 Jahr kann dann eine sogenannte Arbeitsmarktrente (AM-Rente) gezahlt werden, wenn der Teilzeit-Arbeitsmarkt verschlossen ist durch die nachgewiesenen medizinischen Einschränkungen. Diese AM-Rente ist dann mit einer vollen Erwerbsminderungsrente gleich zu setzten.

Ich muss nochmals betonen, dass die Bankpension zu keinem Zeitpunkt Dokumente über meine Leistungsfähigkeit am Arbeitsmarkt angefordert hat, die vom Jobcenter oder einem kommunalen Träger erstellt werden. Erst mit der Klage wurden diese Dokumente erstmalig erwähnt. Ich weise nochmals auf den Befund von [egen læge] aus Juli 2015 hin, wo sehr detailliert meine Rest-Leistungsfähigkeit beschrieben wird mit 1-2 Stunden/Tag.

Weitere Vorgehensweise:

Erst wenn in einigen Wochen oder Monaten von der DRV abschließend untersucht wurde, ob eine volle Erwerbsminderungsrente oder eine AM-Rente bewilligt wird, kann ich entsprechende Dokumente zur Verfügung stellen.

Ich möchte außerdem darauf aufmerksam machen, dass die Sozialsysteme in Deutschland und in Dänemark nicht vergleichbar sind. Die Vorgehensweise und auch die Dokumentation sind sehr verschieden. Somit muss zum aktuellen Zeitpunkt meine Klage mit den bereits vorhandenen Dokumenten beurteilt werden."

Selskabets advokat har i brev af 17/2 2016 til nævnet til dette bl.a. bemærket:

> "Det fremgår af [klagerens] indlæg, at han har været registreret ved det tyske jobcenter, men at han ikke har været registreret som aktiv jobsøgende, da han har arbejdet i et … i en periode på 10 måneder.
>
> Da han ikke har været registreret som aktiv jobsøgende er der ikke blevet lavet nogen vurdering af hans generelle arbejdsevne.
>
> [Klageren] oplyser, at han har net udbetalt statsligt tilskud til halv takst siden juli 2015, da hans arbejdsevne er vurderet til at være nedsat med halvdelen.
>
> Næste skridt i hans sag er bl.a. at få afklaret om han fremadrettet har krav på halv eller fuld udbetaling, hvor længe udbetalingen skal løbe, samt om det er muligt for ham at vende tilbage til det ordinære arbejdsmarked.
>
> På baggrund af disse oplysninger kan det konkluderes, at [klageren] endnu ikke har afsluttet nogen arbejdsprøvning, og at næste skridt i hans sag er at få afklaret hans muligheder for at vende tilbage til det ordinære arbejdsmarked.
>
> Da der endnu ikke er sket arbejdsprøvning, og da der ikke er nogen oplysninger i sagen om at [klageren] har andre helbredsmæssige problemer, der påvirker funktionsevnen, foreligger der ikke nogen dokumentation for, at [hans] erhvervsevne er varigt nedsat med 2/3 i henhold til forsikringsbetingelserne.
>
> Bankpension fastholder derfor sit afslag på udbetaling."

Af patientjournal fra øjenlæge af 7/10 2011 fremgår bl.a.:

> "Diagnose; Retinitis pigmentosa, Zuweisunglur Standortbestimmung, Myopie
> …
> Beurteilung:
> [Klageren] hat seit Kindesalter (wahrscheinlich von Geburt an) eine Sehbehinderung,
> …
> Da ich lediglich sehr lückenhafte Informationen habe, eine genaue Beurteilung der Progression ist leider nicht möglich. Die zur Verfügung stehenden Befunde sind ziemlich lückenhaft oder ungenau, viele für die Beurteilung der Progression relevante Untersuchungsergebnisse (Fundusbilder oder genaue Fundusbeschreibung, Elektroretinogramm, Dunkeladaptation, Visusprüfung oder Perimetrie unter gleichen Bedingungen, usw.) bzw. eine genaue Diagnose fehlen. Eine Elektroretinographie wurde bereits im Jahre 1977 geplant, aber nie durchgefürht.
>
> [Klageren] wurde im Alter von 7 (18.07.1977) an der Augenklinik der Westfälischen Universität untersucht und es wurde eine 'Atrophia choroideae et retinae' diagnostiziert.
> Im Alter von 18 (05.08.1988) er hatte eine augenärztliche Untersuchung bei [læge 3]. Der Visus war beidseits 0.2, mittels Goldmann-Perimetrie konnte eine Gesichtsfeldeinengung auf ca. 30 Grad gemessen werden.
> [Klageren] har mir auch Kopien einer Goldmann-Perimetrie vom 20.05.1999 gesendet. Verglichen mit der Voruntersuchung am 05.08.1988 konnte keine wesentliche Veränderung nachgewiesen werde.

Die Ergebnisse der augenblicklich zur Verfügung stehenden Informationen weisen auf eine Retinitis pigmentosa hin. [Klageren] befindet sich in der fortgeschrittenen Phase der Krankheit. Verglichen mit den Voruntersuchungen ist eine geringfügige Gesichtsfeldeinengung nachweisbar. Der Visus mit Kontaktlinsen ist eher besser geworden.
Die augenblicklich zur Verfügung stehenden sehr lückenhaften Informationen sind am ehesten mit einer autosomal rezessiven Vererbung verinbar."

I afgørelse fra klagerens regionale myndighed af 2/8 2013 fremgår det bl.a.:

"Auf Ihren Antrag vom 14.05.2013, eingegangen am 14.05.2013 ergeht nachstehender

Neufeststellungsbescheid

nach § 69 Neuntes Buch Sozialgesetzbuch (SGB IX)
in Verbindung mit § 48 Zehntes Buch Sozialgesetzbuch (SGB X)

I. Entscheidung

Die Entscheidung vom 23.08.1989 wird insoweit aufgehoben, als folgende neue Feststellung getroffen wird:

Ab **14.05.2013** betragt der Grad der Behinderung (GdB) **80 (in Worten: Achtzig)**

Sie gehören zum Personenkreis der schwerbehinderten Menschen.

Die gesundheitlichen Voraussetzungen für die Feststellung der folgenden Merkzeichen sind gegeben:

G	(Die Behinderung verursacht eine erhebliche Gehbehinderung)	ab: 14,05.2013
B	(Berechtigung zur Mitnahme einer Begleitperson)	ab: 14,05.2013
RF	(Die Behinderung erf011t die gesundheitlichen Voraussetzungen für die Befreiung von der Rundfunkgebührenpflicht)	ab: 14.05.2013

Die Voraussetzungen für weitere Merkzeichen sind nicht gegeben.
Sie erfüllen die Voraussetzungen für die Ausstellung eines Schwerbehindertenausweises.

Der Ausweis berechtigt Sie zur unentgeltlichen Beförderung im öffentlichen Personennahverkehr mit Eigenbeteiligung bzw. zur Inanspruchnahme der Kraftrahrzeugsteuerermässigung.

II. Begründung

Nach § 48 SGB X ist ein Bescheid mit Dauerwirkung aufzuheben, wenn in den tatsächlichen oder rechtlichen Verhältnissen, die beim Erlass des Bescheides vorgelegen haben, eine wesentliche Änderung eintritt.

Der nunmehr getroffenen Feststellung liegt folgende Beeinträchtigung der Teilhabe am Leben in der Gesellschaft zugrunde:

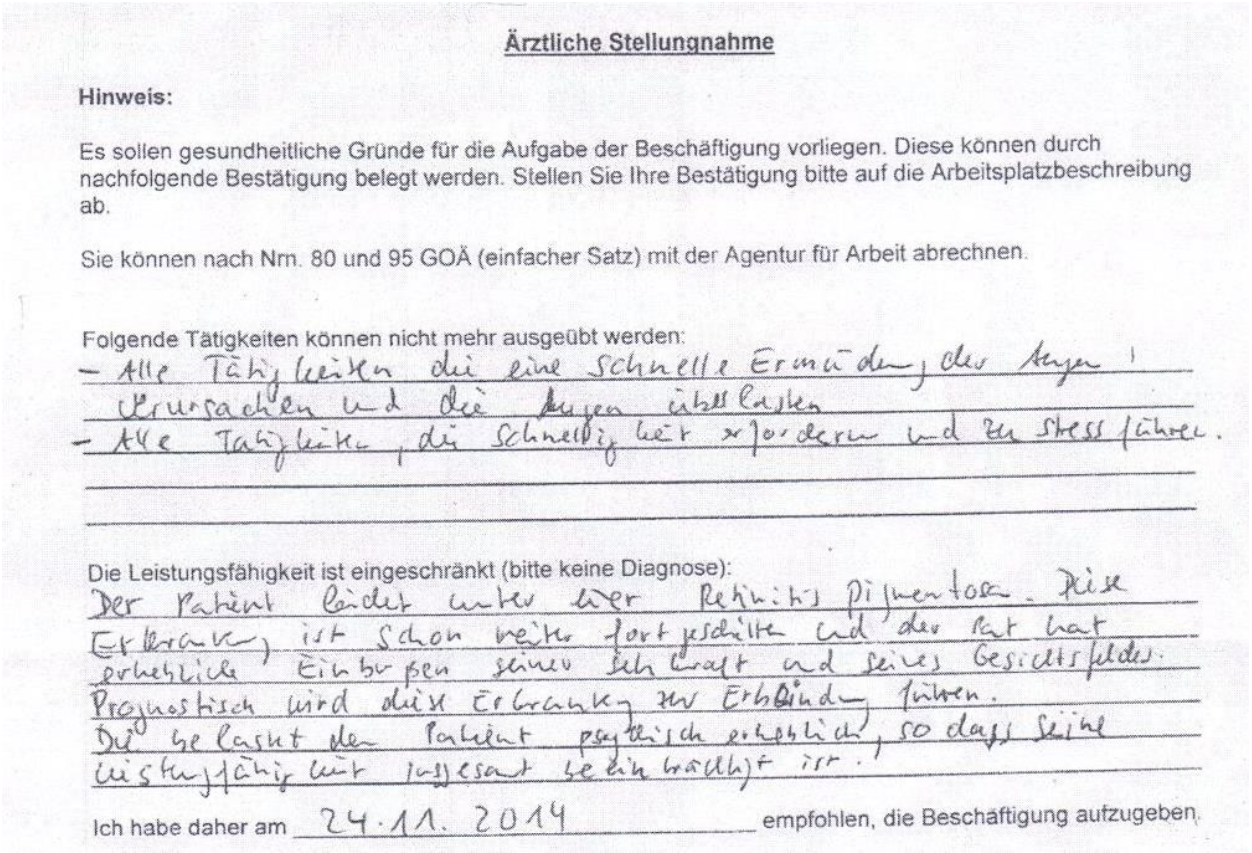
12. 88704

1. Sehbehinderung

Durch die Verschlimmerung der bisher anerkannten Funktionsbeeintrachtigung wird der Grad der Behinderung von 30 auf 80 mit den Merkzeichen 'G' (erheblich gehbehindert), 'B' (Begleitung) und 'RF' (Rundfunkgebiihrenbefreiung) erhöht.

Die gesundheitlichen Voraussetzungen für die Gewährung des Merkzeichens 'H' (Hilflosigkeit) liegen bei Ihnen nicht vor.
Sie sind bei den täglich wiederkehrenden Verrichtungen zur Sicherung lhrer persönlichen Existenz (z.B. Nahrungsaufnahme, An- und Auskleiden, Verrichtung der Notdurft, Körperhygiene etc.) nicht im größeren Umfang dauernd auf fremde Hilfe angewiesen."

I lægeerklæring af 22/12 2014 hedder det bl.a.:

Ärztliche Stellungnahme

Hinweis:

Es sollen gesundheitliche Gründe für die Aufgabe der Beschäftigung vorliegen. Diese können durch nachfolgende Bestätigung belegt werden. Stellen Sie Ihre Bestätigung bitte auf die Arbeitsplatzbeschreibung ab.

Sie können nach Nrn. 80 und 95 GOÄ (einfacher Satz) mit der Agentur für Arbeit abrechnen.

Folgende Tätigkeiten können nicht mehr ausgeübt werden:
- Alle Tätigkeiten die eine schnelle Ermüdung der Augen verursachen und die Augen überlasten
- Alle Tätigkeiten, die Schnelligkeit erfordern und zu Stress führen.

Die Leistungsfähigkeit ist eingeschränkt (bitte keine Diagnose):
Der Patient leidet unter einer Retinitis pigmentosa. Diese Erkrankung ist schon weiter fortgeschritten und der Pat hat erhebliche Einbußen seiner Sehkraft und seines Gesichtsfeldes. Prognostisch wird diese Erkrankung zur Erblindung führen. Durch belastet der Patient psychisch erheblich, so dass seine Leistungsfähigkeit insgesamt gemindert ist.

Ich habe daher am 24.11.2014 empfohlen, die Beschäftigung aufzugeben.

Af attest fra øjenlæge af 26/2 2015 fremgår bl.a.:

"Diagnosen:

Retinopathia pigmentosa, hohe Myopie, Cataract, Visuseinschränkung,

Gesichtsfeldausfälle.

Befunde:

Sehschärfe mit Korrektur: 0,2 / 0,2

Sp: hintere Schalentrübung der Linse

Fd: myope NH-Degeneration und unregelmäßige Pigmentationen.

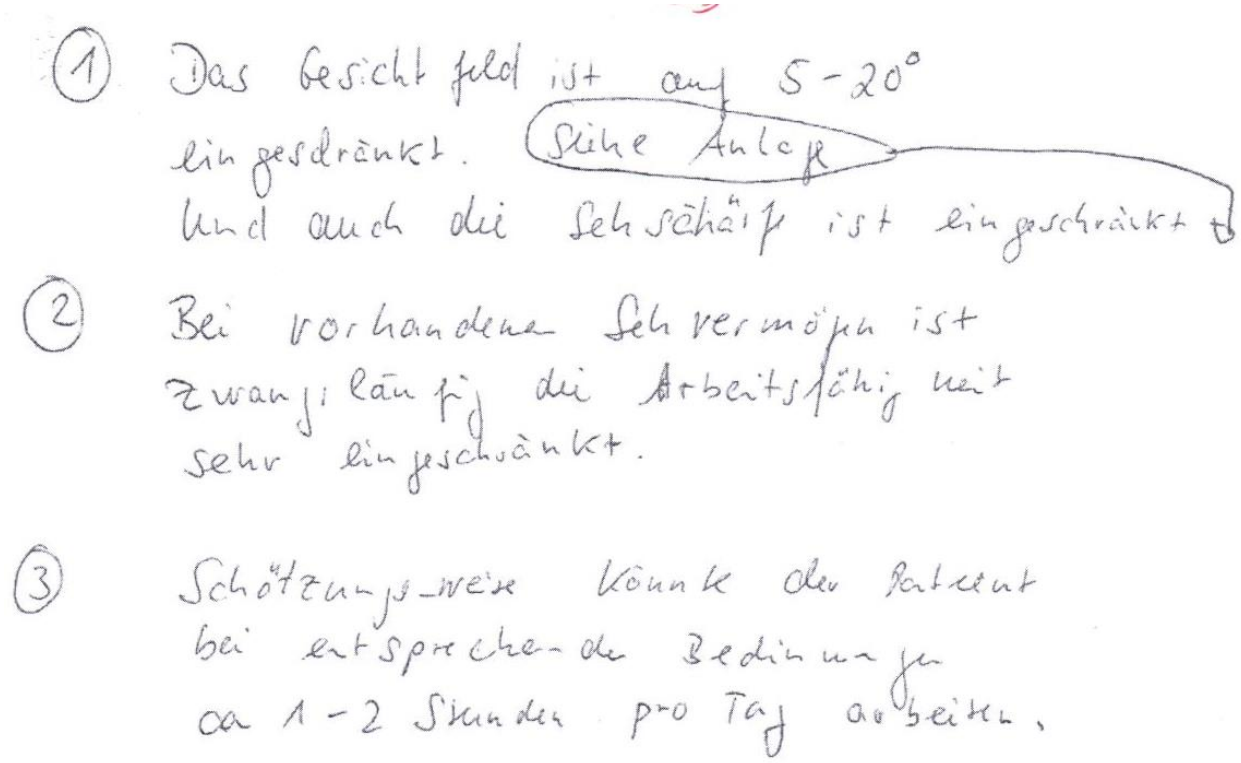
GF bds Gesichtsfeldeinschränkung auf 5-20°."

Af selskabets brev til klagerens privatpraktiserende læge af 21/4 2015 fremgår bl.a.:

"For the purpose of evaluating his application, we kindly ask if you would provide us with the following information:

- Updated information regarding how his vision has developed.
- Information concerning the connection between his vision and his working capacity.
- Information regarding the number of hours he is able to undertake in a working environment."

I svar fra klagerens privatpraktiserende læge af 22/5 2015 fremgår bl.a.:

Samme læge har i erklæring af 23/7 2015 bl.a. anført:

"Der aktuell beigefugte Befund aus 2015 von [læge 2] (Ophthalmologe) weist einen Restvisus mit Sehhilfen von lediglich 0,2 aus bei einer beidseitigen Gesichtsfeldeinschränkung auf 5-20°.

Hieraus ergibt sich, dass die derzeitige Sehleistung von [klageren] bereits sehr stark eingeschränkt ist.

Typische Symptome der Retinitis pigmentosa, wie langsames Anpassen an unterschiedliche Lichtverhältnisse, Blendempfindlichkeit, Störungen des Farb- und Kontrastsehens und Nachtblindheit sind zu beklagen.

Weiterhin leidet [klageren] zunehmend auch unter psychischen Symptomen. Neben Zukunftsängsten bezüglich der Arbeitsunfähigkeit sind auch starke seelische Belastungen durch den Wegfall von Gewohnheiten, Hobbies und Aktivitäten vorhanden. Viele Verrichtungen im Alltag und im Haushalt können nicht mehr selbstständig erledigt werden.

Es gibt derzeit keine Behandlung, die das Fortschreiten der Retinitis pigmentosa verhindern oder die Krankheit heilen kann. Die Progredienz dieser Erkrankung führt in den meisten Fällen zur Erblindung.

Beschreibung der Arbeitsfähigkeit

[Klageren] ist seit dem 29.04.2014 bei mir in Behandlung. Seither war der Patient durch seine Erkrankung mehrfach arbeitsunfähig. Trotz Reduzierung seiner Wochenarbeitszeit von 30 auf 20 Stunden musste [klageren] seine Teilzeitbeschäftigung zwangsläufig aus gesundheitlichen Gründen aufgeben.

[Klageren] ist nur noch sehr begrenzt in der Lage, einer allgemeinen Beschäftigung nachzugehen. Im Bereich seines erlernten Berufes als … gibt es keine geeigneten Arbeitsbereiche, die-mit den gesundheitlichen Störungen vereinbar sind.

Sämtliche Tätigkeiten als Sachbearbeiter mit intensiver Computerarbeit, Ausfüllen und Erfassen von Dokumenten, Dateneingabe und Stammdatenpflege sind zeitlich und quantitativ nicht zu erfüllen.
Im Bereich der Kundenberatung fehlt die eigenständige Mobilität zu Kundenbesuchen. Im Filialbetrieb können Geldkarten, Kontoauszüge und Dokumente nicht gelesen werden, Die Bedienung von Kassenterminals und anderen Gerken ist ebenso nicht möglich.

Die maximale Arbeitszeitbelastung liegt meines Erachtens bei ein bis zwei Stunden pro Tag. Somit ist auch ein Berufswechsel kaum realisierbar. Eine Verbesserung der Situation ist aufgrund des fortschreitenden Augenleidens unwahrscheinlich.

Bereits im Mai 2013 wurde vom Versorgungsamt … ein Grad der Behinderung (GdB) von 80 % festgestellt und ein unbefristeter Schwerbehindertenausweis ausgestellt. Die zusätzlichen Merkzeichen B (Notwendigkeit ständiger Begleitung) und G (erhebliche Beeinträchtigung der Bewegungsfähigkeit im Straßenverkehr) wurden eingetragen."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 10. Invalidepension og dækning ved midlertidigt tab af erhvervsevne**
Alle medlemmer, der ikke er fyldt 65 år, er omfattet af invalidepensionsdækning. Medlemmer, der ikke er fyldt 60 år, er desuden omfattet af dækning ved midlertidigt tab af erhvervsevnen, hvis medlemmet har tilvalgt eller obligatorisk er omfattet af denne dækning, og ikke har fravalgt den.

Kriteriet for tilkendelse af invalidepension eller dækning ved midlertidigt tab af erhvervsevnen er, at medlemmets erhvervsevne er nedsat med mindst 50 %, medmindre medlemmet har valgt, at kriteriet i stedet skal være, at medlemmets erhvervsevne er nedsat med mindst to tredjedele (eller medlemmet er optaget før 1. januar 2008 og har valgt at

fortsætte på det før denne dato gældende kriterium om, at erhvervsevnen skal være nedsat med mindst to tredjedele).
…
Retten til tilkendelse at invalidepension ved varig invaliditet
For medlemmer ansat hos en interessent eller tidligere interessent indtræder retten til invalidepension den 1. i måneden, efter at følgende betingelser er opfyldt:

- Medlemmet er fratrådt sin stilling på grund af invaliditet, som må anses for varig, og som efter bestyrelsens skøn nedsætter erhvervsevnen i betydelig grad, normalt mindst med 50 %.

…
Ved bedømmelsen af, om medlemmet er berettiget til invalidepension, lægger bestyrelsen den generelle erhvervsevne - dvs. erhvervsevnen i ethvert erhverv - til grund.

Nedsættelsen af erhvervsevnen bedømmes af pensionskassen under hensyn til de helbredsmæssige forhold ud fra en ren lægelig vurdering.
…
Stk. 5. Præmiefritagelse
Hvis indbetaling af præmie stopper fordi medlemmets erhvervsevne er varigt eller midlertidigt nedsat, og medlemmet er berettiget til enten invalidepension eller til dækning ved midlertidigt tab af erhvervsevne jf. § 10 gives der præmiefritagelse, således at medlemmet bevarer sine pensionsydelser, som om bidraget fortsat blev betalt."

Nævnet udtaler:

Det fremgår af sagen, at klageren lider af den medfødte øjensygdom, retinitis pigmentosa, der blandt andet har medført nedsat syn, grå stær og synsfeltdefekter. Han har siden februar 2014 arbejdet på nedsat tid, inden han fratrådte sin stilling pr. 29/12 2014.

Klagerens regionale myndighed vurderede i afgørelse af 2/8 2013, at klagerens invaliditetsgrad ("Grad der Behinderung") var steget fra 30 % til 80 % som følge af hans synsnedsættelse. I afgørelsen blev det vurderet, at han opfylder kriterierne for kategorierne G og B, der i klagerens hjemland er såkaldte "Merkzeichen", der henholdsvis tildeles personer, der er væsentligt færdselsbegrænset ("Gehbehinderung") og personer, hvis tilstand berettiger til en handicapledsager ("Berechtigung zur Mitnahme einer Begleitperson"). Klageren har i den forbindelse oplyst til nævnet, at han på mørke årstider ikke er i stand til at transportere sig til og fra en arbejdsplads uden en ledsager.

Klagerens øjenlæge har i attest af 26/2 2015anført, at klagerens synevne er 20 % i forhold til almindeligt seende, og at hans synsfelt er indskrænket med 5-20 grader.

16. 88704

Klagerens privatpraktiserende læge har i erklæring af 23/7 2015 blandt andet anført, at det ikke er sandsynligt, at hans tilstand forbedres, at der ikke findes behandlingsmuligheder, og at progression af hans lidelse i de fleste tilfælde fører til blindhed. Lægen har endvidere anført, at klageren tillige lider af psykiske symptomer, herunder angst for sin fremtidssituation. For så vidt angår klagerens erhvervsevne vurdererede lægen, at han maksimalt vil kunne arbejde mellem en og to timer dagligt, og at omskoling næppe er realistisk.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at klagerens nethindelidelse nedsætter hans funktionsevne væsentligt.

Nævnet finder imidlertid, at klageren ikke har godtgjort, at hans generelle erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at klageren til trods for sin lidelse har arbejdet på fuld tid i mange år, og at han ifølge sine egne oplysninger arbejdede minimum 20 timer om ugen som Call-agent i en finansvirksomhed mellem februar og december 2014. Endvidere har nævnet lagt vægt på, at klagerens erhvervsevne ikke er afklaret i erhverv, hvor der kan tages tilstrækkeligt hensyn til hans nedsatte syn.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand